

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a opta)

6 septembrie 2012 *

„Recursuri — Acțiune în anulare — Inadmisibilitatea acțiunii — Reprezentare în fața instanțelor
Uniunii — Avocat — Independență”

În cauzele conexate C-422/11 P și C-423/11 P,

având ca obiect recursuri formulate în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introduse la 5 august 2011,

Prezes Urzędu Komunikacji Elektroniczej, cu sediul în Varșovia (Polonia), reprezentat de D. Dziedzic-Chojnacka și de D. Pawłowska, radcowie prawni,

Republica Polonă, reprezentată de M. Szpunar, precum și de A. Kraińska și de D. Lutostańska, în calitate de agenți,

recurente,

cealaltă parte în proces fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de G. Braun și de A. Stobiecka-Kuik, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera a opta),

compusă din doamna A. Prechal, președinte de cameră, domnii K. Schiemann (raportor) și E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: doamna V. Trstenjak,

grefier: doamna K. Sztranc-Sławiczek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 4 iunie 2012,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: polona.

Hotărâre

- 1 Prin intermediul recursurilor formulate, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (președintele Oficiului pentru Comunicații Electronice, denumit în continuare „PUKE”) și Republica Polonă solicită anularea Ordonanței Tribunalului Uniunii Europene din 23 mai 2011, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej/Comisia (T-226/10, Rep., p. II-2467, denumită în continuare „ordonanța atacată”), prin care acesta a respins ca inadmisibilă acțiunea PUKE în anularea Deciziei C(2010) 1234 a Comisiei din 3 martie 2010, adoptată în temeiul articolului 7 alineatul (4) din Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directivă-cadru) (JO L 108, p. 33, Ediție specială, 13/vol. 35, p. 195).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 2 În temeiul articolului 19 primul, al treilea și al patrulea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, aplicabil Tribunalului potrivit articolului 53 din același statut:

„Statele membre, precum și instituțiile Uniunii sunt reprezentate în fața Curții de Justiție de un agent numit pentru fiecare cauză; agentul poate fi asistat de un consilier sau de un avocat. [...]

[...]

Celelalte părți trebuie să fie reprezentate de un avocat.

Numai un avocat autorizat să practice în fața unei instanțe a unui stat membru sau a unui alt stat parte la Acordul privind Spațiul Economic European poate reprezenta sau asista o parte în fața Curții.”

- 3 Versiunea în limba polonă a articolului 19 face referire, în locul termenilor „un avocat”, la „un avocat sau un consilier juridic [«radca prawny»]”.
- 4 Articolul 113 din Regulamentul de procedură al Tribunalului prevede:

„Tribunalul poate oricând să se pronunțe, din oficiu, după ascultarea părților, asupra cauzelor de inadmisibilitate pentru motive de ordine publică sau să constate că acțiunea a rămas fără obiect și că nu mai este necesar să se pronunțe asupra fondului [...]”

Dreptul polonez

- 5 Pe lângă profesia de avocat, dreptul polonez recunoaște profesia de consilier juridic. Consilierii juridici pot solicita înscrierea în barou pentru a fi astfel în mod corespunzător abilitați să își reprezinte clienții sau angajatorii în fața instanțelor poloneze.
- 6 Ordinul profesional al consilierilor juridici a fost înființat în aplicarea articolului 17 alineatul 1 din Constituția Republicii Polone. Profesia de consilier juridic este guvernată de Legea privind consilierii juridici din 6 iulie 1982, iar membrii săi sunt legați de Codul deontologic al consilierului juridic (Kodeks Etyki Radcy Prawnego). Aceste texte conțin numeroase dispoziții care reglementează în mod specific principiile furnizării de servicii de asistență juridică de către consilierii juridici și vizează să garanteze că aceștia își pot exercita profesia în condițiile unei depline independențe după cum acționează sau nu acționează în temeiul unui raport de muncă cu partea pe care o consiliază.

- 7 În temeiul articolului 193 alineatul 1 din Legea privind telecomunicațiile (Ustawa z dnia Prawo telekomunikacyjne) din 16 iulie 2004 (Dz. U nr.171, poziția 1800), în versiunea aplicabilă faptelor litigiului, PUKE își exercită funcția prin intermediul Urzędului Komunikacji Elektronicznej (Oficiul pentru Comunicații Electronice, denumit în continuare „UKE”).
- 8 Conform articolului 25 alineatul 4 punctele 1 și 2 din Legea privind funcția publică (ustawa z dnia o służbie cywilnej) din 21 noiembrie 2008 (Dz. U nr. 227, poziția 1505), în versiunea aplicabilă faptelor litigiului, incumbă directorului general al UKE, iar nu președintelui acestuia, obligația de a asigura funcționarea și continuitatea muncii acestui Oficiu, condițiile de exercitare a activității sale, precum și organizarea muncii sale. Incumbă de asemenea directorului general al UKE, iar nu președintelui său, obligația de a asigura gestionarea personalului și îndeplinirea actelor care țin de dreptul muncii în privința personalului Oficiului menționat.

Acțiunea în fața Tribunalului și ordonanța atacată

- 9 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 14 mai 2010, PUKE a formulat o acțiune având ca obiect anularea deciziei menționate la punctul 1 din prezenta hotărâre.
- 10 Cererea a fost introdusă la Tribunal de H. Gruszecka și de D. Pawłowska, consilieri juridici („radcowie prawni”).
- 11 În cadrul unei măsuri de organizare a procedurii, Tribunalul a solicitat PUKE să precizeze dacă consilierii juridici care au semnat cererea introductivă în numele său erau, la momentul introducerii acțiunii, legați de acesta din urmă printr-un raport de muncă.
- 12 În răspunsul la această întrebare, PUKE a arătat că H. Gruszecka și D. Pawłowska erau legate printr-un raport de muncă de UKE, iar nu de PUKE. În plus, acesta din urmă a arătat, în primul rând, că, potrivit legislației poloneze, directorul general al UKE, iar nu președintele său, este cel căruia îi revine competența în ceea ce privește stabilirea, durata și menținerea relației de muncă a acestor consilieri juridici, în al doilea rând, că aceștia fac parte dintr-o categorie de posturi independente direct subordonate directorului general al UKE și, în al treilea rând, că, în temeiul legislației poloneze referitoare la consilierii juridici, un consilier juridic care își exercită profesia în cadrul unei relații de muncă ocupă un post autonom care depinde în mod direct de conducătorul entității organizaționale.
- 13 Tribunalul a examinat apoi admisibilitatea cererii introductive în considerarea dispozițiilor din Statutul Curții referitoare la cerințele privind reprezentarea părților în fața sa și s-a pronunțat în termenii următori la punctele 16-23 din ordonanța atacată:

„16 Potrivit unei jurisprudențe constante, rezultă [...] în special din folosirea termenului «reprezentate» la articolul 19 al treilea paragraf din Statutul Curții, că, pentru a sesiza Tribunalul cu o acțiune, o «parte», în sensul acestui articol, nu este autorizată să acționeze ea însăși, ci aceasta trebuie să recurgă la serviciile unui terț care trebuie să aibă dreptul de a-și exercita profesia în fața unei instanțe a unui stat membru sau a unui stat parte la Acordul privind Spațiul Economic European (SEE) (a se vedea Ordonanța Tribunalului din 19 noiembrie 2009, EREF/Comisia, T-94/07, nepublicată în Repertoriu, punctul 14 și jurisprudența citată).
- 17 Această cerință de a recurge la un terț corespunde concepției privind rolul avocatului potrivit căreia acesta este considerat colaborator al justiției și este chemat să acorde, în deplină independență și în interesul superior al acesteia, asistența legală de care clientul are nevoie. Această concepție corespunde tradițiilor juridice comune statelor membre și se regăsește de asemenea în ordinea juridică a Uniunii, astfel cum rezultă chiar din articolul 19 din Statutul Curții (Ordonanța din 19 noiembrie 2009, EREF/Comisia, [citată anterior], punctul 15).

- 18 În speță, trebuie subliniat de la bun început că referirea făcută de reclamant la obligațiile de independență care decurg din normele profesionale care reglementează profesia de consilier juridic nu este de natură, prin ea însăși, să demonstreze că [doamnele] Gruszecka și Pawłowska aveau dreptul să îl reprezinte în fața Tribunalului. Astfel, conceptul de independență a avocatului nu este definit numai în mod pozitiv, și anume prin referire la obligațiile de etică profesională, ci și în mod negativ, și anume prin absența unui raport de muncă (a se vedea în acest sens Hotărârea [din 14 septembrie 2010,] Akzo Nobel Chemicals și Akcros Chemicals/Comisia și alții, [...] [C-550/07 P, Rep., p. I-8301,] punctele 44 și 45, și Ordonanța din 29 septembrie 2010, EREF/Comisia, [...] [C-74/10 P și C-75/10 P], punctul 53).
- 19 Se impune apoi constatarea că reclamantul admite că [doamnele] Gruszecka și Pawłowska au cu UKE un raport de muncă. Acesta indică, în această privință, că directorul general al UKE decide cu privire la «angajarea [lor], condițiile [lor] de muncă și încetarea relațiilor [lor] de muncă».
- 20 În sfârșit, tot potrivit reclamantului, UKE are ca atribuție să îl asiste pe președintele său în atribuțiile statutare care îi sunt conferite.
- 21 Prin urmare, chiar admitând că se poate face o distincție clară între președintele UKE și UKE și că nu există un raport de muncă formal între reclamant și consilierii săi juridici, este la fel de adevărat că cerințele stabilite de jurisprudența citată la punctele 16 și 17 de mai sus nu sunt îndeplinite în speță. Astfel, existența unui raport de subordonare în cadrul UKE – chiar dacă numai față de directorul său general –, deși funcția sa exclusivă este asistarea reclamantului, implică un grad de independență mai scăzut decât cel al unui consilier juridic sau cel al unui avocat care își desfășoară activitatea într-un cabinet extern în raport cu clientul său.
- 22 Această concluzie nu este infirmată de trimiterile făcute de reclamant la legislația poloneză care reglementează profesia de consilier juridic. Astfel cum s-a subliniat la punctul 18 de mai sus, etica profesională nu este, prin ea însăși, de natură să demonstreze că se îndeplinește cerința de independență. În plus, potrivit jurisprudenței, dispozițiile privind reprezentarea părților neprivilegiate în fața Tribunalului trebuie interpretate, în măsura în care este posibil, în mod autonom, fără să se facă trimitere la dreptul național (Ordonanța din 19 noiembrie 2009, EREF/Comisia [citată anterior], punctul 16).
- 23 Din cele de mai sus rezultă că raportul de muncă dintre [doamnele] Gruszecka și Pawłowska, pe de o parte, și UKE, pe de altă parte, nu este compatibil cu reprezentarea reclamantului în fața Tribunalului.”
- 14 În lumina acestor considerații, Tribunalul a concluzionat că, întrucât cererea introductivă a fost semnată de doamnele Gruszecka și Pawłowska, ea nu a fost introdusă în conformitate cu articolul 19 al treilea și al patrulea paragraf, cu articolul 21 primul paragraf din Statutul Curții, precum și cu articolul 43 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul de procedură al Tribunalului și că, prin urmare, acțiunea era inadmisibilă.

Concluziile părților și procedura în fața Curții

- 15 PUKE solicită Curții:
- anularea ordonanței atacate și trimiterea cauzei la Tribunal spre rejudecare și
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 16 Republica Polonă solicită anularea ordonanței atacate.

- 17 Comisia solicită Curții:
- respingerea recursurilor și
 - obligarea recurentelor la plata cheltuielilor de judecată.
- 18 Prin Ordonanța președintelui Curții din 8 decembrie 2011, cauzele C-422/11 P și C-423/11 P au fost conexe pentru buna desfășurare a procedurii orale și în vederea pronunțării hotărârii.
- 19 Prin ordonanțele din 16 aprilie 2012, președintele Curții a respins cererile formulate de Krajowa Izba Radców Prawnych (Camera Națională a Consilierilor Juridici), de Association européenne des juristes d'entreprise și de Law Society of England and Wales, depuse la grefa Curții, pentru primele două, la 29 noiembrie 2011 și, pentru ultima, la 2 decembrie 2011, prin care solicitau să intervină în susținerea concluziilor PUKE și ale Republicii Polone.

Cu privire la recursuri

- 20 Fără să fie necesară examinarea admisibilității recursului formulat de PUKE în considerarea articolului 19 din Statutul Curții, întrucât problema juridică referitoare la această admisibilitate constituie tocmai obiectul însuși al prezentului recurs, trebuie arătat că acesta invocă cinci motive în susținerea recursului, dintre care primul, al doilea, al patrulea și al cincilea corespund celor două aspecte ale primului motiv și celui de al doilea și, respectiv, celui de al treilea motiv invocate de Republica Polonă în susținerea recursului său.

Cu privire la primul motiv al PUKE și la primul aspect al primului motiv al Republicii Polone, întemeiate pe o interpretare greșită a articolului 19 din Statutul Curții

- 21 Recurentele reproșează Tribunalului că ar fi făcut o interpretare greșită a articolului 19 din Statutul Curții în măsura în care a considerat că această dispoziție impune ca consilierul care reprezintă o parte în fața instanțelor Uniunii să se bucure, în privința acelei părți, de un grad de independență care lipsește în ceea ce îi privește pe consilierii juridici care au introdus acțiunea în fața Tribunalului.
- 22 Ei arată, în această privință, că cei doi consilieri juridici în cauză erau legați printr-un raport de muncă de UKE, iar nu de PUKE. În plus, în cadrul UKE, depindeau de directorul general, care ar fi singurul responsabil de funcționarea acestui Oficiu și în special de gestionarea personalului. În orice caz, cadrul de reglementare care guvernează exercitarea profesiei de consilier juridic ar garanta independența completă a muncii lor juridice, chiar în privința angajatorului lor.
- 23 În această privință, trebuie amintit, astfel cum a statuat Tribunalul în mod întemeiat la punctul 17 din ordonanța atacată, că concepția privind rolul avocatului în ordinea juridică a Uniunii, care emană din tradițiile juridice comune statelor membre, pe care se întemeiază articolul 19 din Statutul Curții, este cea a unui colaborator al justiției chemat să acorde, în deplină independență și în interesul superior al acesteia, asistența legală de care clientul are nevoie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 mai 1982, AM & S Europe/Comisia, 155/79, Rec., p. 1575, punctul 24, Hotărârea Akzo Nobel Chemicals și Akcros Chemicals/Comisia, citată anterior, punctul 42, și Ordonanța din 29 septembrie 2010, EREF/Comisia, citată anterior, punctul 52).
- 24 Or, cerința independenței avocatului implică absența oricărui raport de muncă între acesta din urmă și clientul său (a se vedea Ordonanța din 29 septembrie 2010, EREF/Comisia, citată anterior, punctul 53 și jurisprudența citată). Astfel, după cum a statuat Tribunalul în mod întemeiat la punctul 18 din ordonanța atacată, noțiunea de independență a avocatului este definită nu numai în mod pozitiv, și

anume printr-o referire la disciplina profesională, ci și în mod negativ, cu alte cuvinte prin absența unui raport de muncă (Hotărârea Akzo Nobel Chemicals și Akcros Chemicals/Comisia, citată anterior, punctul 45).

- 25 Acest raționament se aplică cu aceeași forță într-o situație, precum cea a consilierilor juridici în cauză în prezentul litigiu, în care avocații sunt angajați de o entitate legată de partea pe care ei o reprezintă. Astfel, raportul de muncă al consilierilor juridici cu UKE, chiar dacă acesta este în mod formal separat de PUKE, este susceptibil să influențeze independența acestora, din moment ce interesele UKE sunt în mare măsură comune cu cele ale PUKE. Astfel, există un risc ca opinia profesională a acestor consilieri să fie, cel puțin în parte, influențată de mediul lor profesional.
- 26 Pe de altă parte, pentru motivele evocate la punctul 24 din prezenta hotărâre, argumentele recurentelor care vizează să demonstreze că un avocat care este angajat de clientul pe care îl reprezintă se bucură de același grad de independență în privința acestuia din urmă ca și un avocat care practică în mod independent sunt lipsite de relevanță în speță.
- 27 În sfârșit, trebuie respinsă argumentația Republicii Polone privind pretensele dificultăți practice pe care le implică necesitatea de a recurge la serviciile unui avocat. Nu numai autoritățile publice, precum UKE, sunt expuse unor cheltuieli suplimentare din cauza obligației de a apela la un avocat extern, ci este și cazul oricărei persoane private. Pe de altă parte, nu s-a dovedit nicidecum că probleme legate de accesul la informații confidențiale în cadrul autorităților publice sau referitoare la dispozițiile dreptului contractelor de achiziții publice ar constitui un obstacol semnificativ în calea reprezentării autorităților publice în fața instanțelor Uniunii.
- 28 Având în vedere aceste considerații, primul motiv invocat de PUKE și primul aspect al primului motiv invocat de Republica Polonă în susținerea recursurilor lor trebuie respinse ca neîntemeiate.

Cu privire la al doilea motiv al PUKE și la al doilea aspect al primului motiv al Republicii Polone, întemeiate pe nerespectarea particularităților și a independenței profesiei de consilier juridic în Polonia

- 29 Recurente arată că articolul 19 al patrulea paragraf din Statutul Curții face trimitere la dreptul național și că interpretarea acestui statut nu poate, așadar, ignora legislațiile naționale, contrar a ceea ce sugerează Tribunalul la punctul 22 din ordonanța atacată. Tocmai dreptul național și în speță dreptul polonez ar defini dreptul avocaților de a interveni în fața instanțelor naționale și, așadar, în fața instanțelor Uniunii.
- 30 PUKE se referă la jurisprudența potrivit căreia, în absența unor norme specifice ale Uniunii în materie, fiecare stat membru rămâne liber să reglementeze exercitarea profesiei de avocat pe teritoriul său și, din acest motiv, normele aplicabile acestei profesii pot să difere în mod substanțial de la un stat membru la altul.
- 31 Recurente arată, în acest context, că dispozițiile dreptului derivat al Uniunii în domeniul recunoașterii calificărilor profesionale ale avocaților nu impun nicio distincție în ceea ce privește dreptul avocaților de a reprezenta un client în cadrul unei proceduri jurisdicționale după cum acționează sau nu acționează în temeiul unui raport de muncă cu partea pe seama căreia acționează. Aceste texte prevăd doar facultatea statelor membre de a stabili o asemenea distincție dacă dreptul lor național interzice avocaților legați printr-un raport de muncă să își reprezinte angajatorul în fața unei instanțe.
- 32 Atunci când o reglementare națională garantează unui avocat independența situației sale până într-atât încât să îi permită să își reprezinte angajatorul în fața instanțelor naționale, nimic nu justifică, așadar, în opinia recurentelor, un refuz al dreptului de a reprezenta părțile în fața instanțelor Uniunii. Or, cadrul juridic și deontologic polonez nu ar face nicio distincție între consilierii juridici după cum acționează sau nu acționează în temeiul unui raport de muncă cu partea pe care o reprezintă și ar

garanta suficient independența lor. Distincția operată în ordonanța atacată conduce, potrivit Republicii Polone, la instituirea unei discriminări în detrimentul uneia dintre formele de prestări de servicii de consiliere juridică și al celor care recurg la aceasta.

- 33 Trebuie constatat de la bun început în această privință că articolul 19 al patrulea paragraf din Statutul Curții, care prevede că numai un avocat autorizat să practice în fața unei instanțe a unui stat membru poate reprezenta o parte în fața Curții, impune o condiție necesară care trebuie îndeplinită de către orice avocat care acționează în numele unei părți, alta decât un stat membru sau o instituție a Uniunii, în fața instanțelor acesteia din urmă. Condiția menționată nu poate totuși să fie interpretată ca reprezentând o condiție suficientă, în sensul că orice avocat autorizat să practice în fața unei instanțe a unui stat membru ar fi în mod automat acceptat să practice în fața instanțelor Uniunii.
- 34 Dacă, astfel cum s-a arătat la punctul 23 din prezenta hotărâre, concepția privind rolul avocatului în ordinea juridică a Uniunii emană din tradițiile juridice comune statelor membre, această concepție face totuși, în cadrul litigiilor deduse judecării instanțelor Uniunii, obiectul unei puneri în aplicare obiective, care este în mod necesar independentă de ordinile juridice naționale.
- 35 Prin urmare, în mod întemeiat, la punctul 22 din ordonanța atacată, a statuat Tribunalul că dispozițiile care privesc reprezentarea părților neprivilegiate în fața instanțelor Uniunii trebuie interpretate, în măsura posibilului, în mod autonom, fără a face referire la dreptul național.
- 36 Pentru aceleași motive, articolul 67 alineatul (1) TFUE, invocat de PUKE pentru a evidenția o încălcare a respectării diferitelor sisteme și tradiții juridice ale statelor membre, este lipsit de relevanță în acest context, din moment ce articolul 19 din Statutul Curții, pertinent în speță, guvernează reprezentarea părților nu în fața instanțelor naționale, ci în fața instanțelor Uniunii.
- 37 În consecință, al doilea motiv invocat de PUKE și al doilea aspect al primului motiv invocat de Republica Polonă în susținerea recursurilor lor trebuie respinse ca neîntemeiate.

Cu privire la al treilea motiv al PUKE, întemeiat pe încălcarea principiului atribuirii competențelor și a principiului subsidiarității

- 38 PUKE invocă încălcarea principiului atribuirii competențelor care rezultă din articolul 5 alineatele (1) și (2) TUE coroborat cu articolul 4 alineatul (1) TUE. Arată că, prin limitarea aplicării articolului 19 al treilea paragraf din Statutul Curții la avocații care nu practică pe baza unui contract de muncă, Tribunalul a impietat asupra competenței statelor membre de a determina dacă o persoană are calitatea de avocat și, astfel, a încălcat principiul atribuirii competențelor. Dreptul Uniunii nu poate avea ca obiect determinarea condițiilor care trebuie îndeplinite pentru practicarea profesiei de avocat.
- 39 PUKE invocă de asemenea faptul că ordonanța atacată încalcă principiul subsidiarității, dat fiind că nimic nu permite justificarea susținerii potrivit căreia ar fi imposibilă realizarea obiectivului de independență a avocaților sau a consilierilor juridici la nivel național.
- 40 În această privință, este suficient să se amintească că prezentele recursuri nu privesc organizarea exercitării profesiei de avocat pe teritoriul unui stat membru, ci reprezentarea părților în fața instanțelor Uniunii, astfel cum este prevăzută în Statutul Curții. Interpretarea noțiunii de avocat în contextul articolului 19 din acest statut nu are în rest nicio incidență asupra reprezentării părților în fața instanțelor unui stat membru și nu poate încălca, prin urmare, nici principiul atribuirii competențelor, nici principiul subsidiarității.
- 41 În consecință, al treilea motiv invocat de PUKE în susținerea recursului său trebuie respins ca neîntemeiat.

Cu privire la al patrulea motiv al PUKÉ și la al doilea motiv al Republicii Polone, întemeiate pe o încălcare a principiului proporționalității

- 42 Recurențele arată că interpretarea articolului 19 al treilea și al patrulea paragraf din Statutul Curții potrivit căreia consilierii juridici legați printr-un raport de muncă cu o parte nu o pot reprezenta pe aceasta în fața instanțelor Uniunii nu se justifică prin necesitatea de a proteja înfăptuirea justiției în Uniune sau de a garanta că părțile beneficiază de servicii furnizate de un consilier juridic independent. O asemenea interpretare ar încălca, așadar, principiul proporționalității consacrat la articolul 5 alineatul (4) TUE.
- 43 Ei arată că există măsuri materiale și formale mai puțin restrictive, care permit astfel atingerea aceluiași obiectiv de independență a reprezentantului părții la o procedură în fața instanțelor Uniunii, fără să fie necesară excluderea în ansamblul său a categoriei profesionale a consilierilor juridici care își exercită profesia în temeiul unui contract de muncă. Asemenea măsuri ar fi fost instituite în Polonia prin diferitele mecanisme legislative și deontologice care guvernează exercitarea profesiei consilierilor juridici.
- 44 În această privință, trebuie constatat că, în orice caz, nu este evident că măsurile materiale și formale la care se referă recurențele permit garantarea independenței avocatului în aceeași măsură ca faptul absenței oricărui raport de muncă între acesta din urmă și clientul său.
- 45 În consecință al patrulea motiv invocat de PUKÉ și al doilea motiv invocat de Republica Polonă în susținerea recursurilor lor trebuie respinse ca neîntemeiate.

Cu privire la al cincilea motiv al PUKÉ și la al treilea motiv al Republicii Polone, întemeiate pe nemotivarea ordonanței atacate

- 46 Recurențele amintesc jurisprudența constantă potrivit căreia motivarea unei decizii trebuie să prezinte în mod clar și precis raționamentul Tribunalului, permițând astfel persoanelor interesate să cunoască motivele pentru care au fost luate măsurile în discuție, iar Curții să dispună de elemente suficiente pentru a-și exercita controlul jurisdicțional.
- 47 Ei apreciază că, în speță, Tribunalul nu s-a referit suficient la explicațiile furnizate de PUKÉ în ceea ce privește raporturile dintre acesta din urmă și consilierii juridici care îl reprezentau. De asemenea, argumentele referitoare la independența consilierilor juridici ar fi fost în întregime ignorate de Tribunal la punctul 22 din ordonanța atacată. Tribunalul nu putea adopta această ordonanță în mod întemeiat fără a efectua în prealabil o analiză aprofundată a dispozițiilor dreptului național care reglementează exercitarea profesiei de consilier juridic.
- 48 Trebuie amintit în această privință că obligația de motivare nu impune Tribunalului să facă o expunere care să urmeze în mod exhaustiv și unul câte unul toate argumentele prezentate de părțile în litigiu și că motivarea poate fi, așadar, implicită, cu condiția de a permite persoanelor interesate să cunoască motivele pentru care Tribunalul nu a admis argumentele acestora, iar Curții să dispună de elemente suficiente pentru a exercita controlul (Hotărârea din 9 septembrie 2008, FIAMM și alții/Consiliul și Comisia, C-120/06 P și C-121/06 P, Rep., p. I-6513, punctul 96 și jurisprudența citată).
- 49 Or, astfel cum s-a arătat la punctul 39 din prezenta hotărâre, Tribunalul a statuat în mod întemeiat, la punctul 22 din ordonanța atacată, că dispozițiile privind reprezentarea părților neprivilegiate în fața instanțelor Uniunii trebuie interpretate, în măsura posibilului, în mod autonom, fără a face referire la dreptul național. Prin urmare, Tribunalul nu era nicidecum ținut să analizeze forma specifică de angajare a consilierilor juridici în Polonia, nici diferitele nivele de independență de care se bucură aceștia și nici dispozițiile dreptului național care reglementează activitățile acestora.

- 50 În consecință, al cincilea motiv invocat de PUKE și al treilea motiv invocat de Republica Polonă în susținerea recursurilor lor trebuie respinse ca neîntemeiate.
- 51 Întrucât niciunul dintre motivele invocate de recurente în susținerea recursurilor formulate nu poate fi primit, acestea trebuie respinse.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 52 Potrivit articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 118 din același regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea recurentelor la plata cheltuielilor de judecată, iar acestea au căzut în pretenții, se impune obligarea lor la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a opta) declară și hotărăște:

- 1) Respinge recursurile.**
- 2) Obligă Prezes Urzędu Komunikacji Elektroniczej și Republica Polonă la plata cheltuielilor de judecată.**

Semnături